

Nr.12

1991 m.
kovo 1 - 16

AIDS KRONIKA

LIETUVOS AIDS PROFILAKTIKOS CENTRO LAIKRASTIS

KAINA 25 KAP.

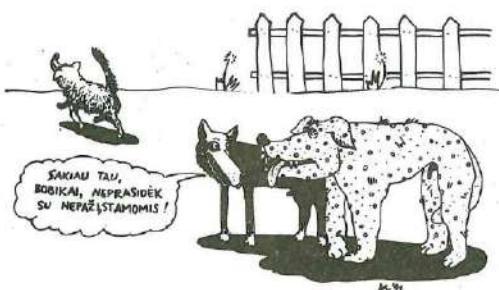
Šiame numerijoje:

**INVALIDU PAŽINČIU
SKYRELIS**

Skaitykite 3 puslapį.

**HAMBURGO prostitutės
atsiduotų už lietuviškus plynigus. O AMSTERDAMO?**
Mūsų spec. koresp. Juliusas Narimaičio straipsnis 1-2 ps.

4 puslapyje:
**Į viešnamį -
žengte marš !**

Šis skaičius mažai paguodžia - naujoji AIDS bangą dar priešaky, - rašo "AIDS kronika".

Trumpai

-Tarybų Sajungoje 2000 metais bus 1500 000 infekuotų ŽIV žmonių, - rašo "SPID-INFO".

Tačiau tame pačiam laikraštyje pastebima, kad prognozės 1990 metams nepasitvirtino. Buvo manoma, kad 1990 metais TSRS bus daugiau nei 1600 infekuotų ŽIV. Tikrovė, deja, kitokia. Šalyje buvo išaiškinta 600 užsikrėtimo atveju. "Pasirodo, kovoti prieš AIDS gallima ir Tarybų Sajungoje!", - džiaugiamasi "SPID-INFO".

Lietuvoje kovo mėn. 1 d. duomenimis buvo 10 ŽIV infekuotų. Deja,

Islandų ansamblis SUGER CUBES nariai BRAG'as ir EINAR'as priėmė Danijos pilietybę ir susituko Kopenhagoje - Danija kol kas vienintelė pasaulio šalis, kurioje vyras gali ištakėti už vyro..., - rašo MIX.

Buvęs BRONSKI BEAT narys JIM-MY SOMERVILLE'is norėtu, kad jo 1989 m. albumo "Ready My Lips" titulinė daina taptų homoseksualistų himnu "Gaila, kad augant AIDS pavojui, homoseksualinė muzikos scena kiek prigeso", - sako jis. Beje, viena iš albumo dainų "Mighty real" skirta jo draugui Sylvesteriui, pernai mirusiam nuo AIDS, - rašoma MIX.

Lietuvos Respublika Sveikatos apsaugos įstatymas

Projektas

IV skyrius

7 skyrius (Medicininė pagalba užkrečiamu ligų atveju)

Medicininė pagalba Žmogaus imunodeficitu viruso infekcijos atvejais

1. Savokos

1.1. ŽIV - žmogaus imunodeficitu virusas, sukeliantis liga, vadinama AIDS.

1.2. ŽIV infekuotas asmuo - tai žmogus, kurio kraują tyrimas patvirtina ŽIV būvinę organizme.

1.3. AIDS ligonis - tai asmuo, užskirtęs ŽIV ir turintis AIDS ligos požymius.

1.4. Testavimas - kraują tyrimas ŽIV infekcijai nustatyti.

1.5. Sertifikatas - specializuotos medicinos įstaigos išduotas dokumentas, patvirtinančios tyrimo dėl ŽIV rezultatą. Sertifiketų išdavimo tvarka reglamentuojama Sveikatos Apsaugos Ministerijos (SAM) instrukcijose.

2. Asmenų tyrimo dėl ŽIV infekcijos principai ir tvarka

1. Tyrimus ŽIV infekcijai nustatyti atlieka medicininės įstaigos, turinčios Sveikatos apsaugos ministro leidimą.

2. Tyrimai ŽIV infekcijai nustatyti atliekami tik testuojamam asmeniui pagardaujant (savonoriškai), išskyrus:

1) kai įstaigomu nustatyta tvarka to reikalauja prokuroras, arba teismas,

2) asmenims, nuteistiems laisvę atėmimu, įkalinimo įstaigose.

3. Pacientui gydantį bet kurioje gydymo įstaigoje, tirti kraują ŽIV infekcijai nustatyti galima tik jam sukurus.

4. Asmenys, kurių veikmenumas yra apribotas, gali būti ištirti dėl ŽIV infekcijos tik sulikus tévams, globėjams ar juridiniame etzivarme; išskyrus atvejų, kai neįmanėmis (iki 14 m. amžiaus) pats kreipiasi dėl testo ŽIV infekcijai nustatyti.

5. Tyrimai ŽIV infekcijai nustatyti yra privačiomis asmenimis:

1) kraujø, spermos, audinių ir organų donorams, kadangi tai sukelia grësme recipientams būti infekuotiems ŽIV;

2) asmenims, ketinantiems imigruoti nuolat gyventi į Lietuvos Respubliką. Jei tyrimas rezultatuose patvirtinama, kad asmuo turi ŽIV infekciją ir yra ne Lietuvos piliečio suktuotinis, vaikai, tevai ar kita artimi gimininiai, imigracinié taryba turi teisę dėl šios priežasties uždrausti imigruoti į Lietuvos Respubliką.

2.6. Tyrimai ŽIV infekcijai nustatyti yra atliekami nemojamai, išskyrus atvejų, kai asmuo kreipiasi asmenių išudžių dokumentu, išskyrus atvejus dėl sertifikato išdavimo.

2.7. Tyrimai ŽIV infekcijai nustatyti yra atliekami anoniškai (gydymo įstaiga neturi teisés reikalaus asmenių išudžių dokumentu), išskyrus atvejus dėl sertifikato išdavimo.

2.8. Gydymo įstaiga, atliekanti ŽIV infekcijos tyrimus, anoniškinio tyrimo atveju turi fiksuoti: paciento numerį, lytį, spėjamą (ar tikra) amžių, tyrimo data ir metodus bei rezultatus.

2.9. ŽIV tyrimo rezultatų testuotam asmeniui pranešimo tvarka:

1) jei ŽIV tyrimo rezultatas yra neigiamas, gydymo įstaiga testuotam asmeniui šią informaciją gali pranešti telefonu;

2) jei kyla abejonių dėl tyrimo rezultatų arba nustatytas ŽIV infekuotumas, tai tokia informacija testuotam asmeniui pranešama pokelbio su gydytoju metu.

Tėsinys 3 pal.

Julius Narimaitis

Kaip mane atsisakė aptarnauti...

Pirmasis žmogus, užkelbinęs mane Amsterdamse, paklausė, ar negalečiau duoti jam vieno guideno. Tai mane nepaprastai pralinksmino - ménés buvau Vakaruose ir dar nebuvau taip kvaliai pasijutęs. Pasakiau tam valkatai, kad pats būčiau

Po poros minučių pasiōmiau savo kuprinę ir nuėjau tolyn nuo Centrines Stoties pastato, palikę ten stypstoli vargšą Garbačiovo gerbėją. Stoties aikštė jau buvo pilna žvairaus plauko prekeivių, kurie siūlė paeilviamus papuošalus iš Indijos,

patenkintas, jei gaučiau pažvelgti į vietinę valiutą, ir ištiesiau jam pusę apelsino. Prarijės jį, senis vėl pakartojo prasmyr. Teko jam pasakyti, kad aš iš Lietuvos ir todėl neturiu jam duoti, nebent penkiolika kapelukų.

-O, Litauen! - pagyvėjo valkata. - Do You like Gorbatchev?

-Ne, - atsakiau, nustebės jo politiniu išsprusimu.

-Tu neteisus, Gorbis - geras žmogus, - ir predėjo man aiškinti, ką jis galvoja apie Garbačiovą.

Singapūro ar Pieten Amerikos, kiti - raištelius ant rankų ar kojų, kuriuos čiapat pynė, treti grojo gitara, fletą ar smuiku, pasidėję skrybėlę. Rimičiausiai atrodė kažkokii Pietų Amerikos piliečių roka grupė su stiprintuavis ir kolonėlinis bei būgnų komplektu. Toliau paėjės pačiai rylininkų su mižiniška

Tėsinys 2 ps.

VARTOJI NARKOTIKUS?

Ir dar neturi savo asmeninio švirkšto?

Jei atvyksi pas mus, galési ne tik pasitikrinti dėl AIDS, bet ir gausi vienkartinių švirkštų!

Mūsų adresas: Vilnius, Molėtų plentas 40, AIDS anoniminio pasitikrinimo kabinetas.

JŪSŲ PROBLEMAS IŠSPRĘZ MŪSŲ ABONEMENTAS!

Jei Jūs pageidaujate gauti Lietuvos AIDS profilaktikos centro leidinius, prašytume išsiųsti mūsų adresu 10 rublių. Pinigus galima siųsti pašto perlaidai arba pervesti į Lietuvos AIDS PC atskaitomąją sąskaitą Nr. 04 12 10 23 Socialinio banko Vilniaus m. Žirmūnų skyriuje. Nepamirškite abonemento lapelį atsiųsti mūsų adresu.

asmuo | organizacija _____

adresas _____

Prašau siųsti visus Jūsų leidinius

Prašau siųsti laikraštį ir žurnalą
Leidiniai bus slūgnami tol, kol nurodyta suma išskes.

Iš keliolių sugrįžus

Ten, Danijoje

Seniausia Danijoje homoseksualistų ir lesbiečių asociacija veikia nuo 1948 metų. Ji įsikūrusi didžiulame name, turi biblioteką, laikraščio leidyklą, radijo stotį, parduotuvę, kurioje prekiaujama prezervatyvais, atvirukais, ženklukais, įvairia literatūra, propagojamas saugus seksas.

Tame pačiame name veikia ir konsultavimo telefonu tarnyba. Joje dirba penki apmokami darbuotojai ir 45 savanoriai. Be to, dar yra sąrašas maždaug 50 žmonių, kurie norėtų dirbti savanoriais ir laukia savo eilės, kada jems bus pasiūlytas darbas.

Panašiai AIDS informacijos ir konsultavimo tarnyba įsikūrusi Odense. Palyginus su Kopenhaga, tai provincijos miestas, Jame apie 200 000 gyventojų. Čia matėme vienintelę Danijoje "specializuotą" prezervatyvų parduotuvę. Joje galima įsigyti daugiau nei 50 rūšių prezervatyvų,

gąsdinimo, su humoru atkrepti žmonių dėmesį į AIDS problemas, naujom, ne banaliom formom propaguoja saugų seksą.

Dar norėtusi paminėti pozityvių asmenų grupę. Ji susibūrė 1985 metais, dabar turi apie 200 narių. Grupės tikslas - ne tik paremti vieniems kitus, bet ir šventi visuomenę. Pvz., tą vakarą, kai mes buvome susitikę su grupės nariais, jie ruošė švietimo programą mokiniams.

Tikimės, kad šioje kelione įgyta patirtį galėsime panaudoti ir Lietuvoje.

Rūta Milinavičiutė

zenkliukų, marškinėlių, žaidimų ir kitokių daiktų, reklamuojančių saugų seksą.

Šios organizacijos darbuotojai visą laiką kupini įvairausių įdėjų, sugeba nekyrį, be jokio

kur tas tik užvedė, gorila žengė žingsnį link nevykėlio fotografo ir po sekundės viena ranka jis jau laikė ištrauktą fotojuostą, o kita rodė į ženkla, kad fotografuoti draudžiamos. Po to atsirėmė į sieną ir vėl sustingo. O aš nudrožiu spoksojti į kitus langus ir visokius užrašus, pvz. "Sex theatre", "Sex museum", "Marijana museum", "Hard porno show", "Striptease" ir t.t. Kaskart būdavau maloniai kviečiamas į tuo prasidėstantį homoseksualistų, mazochistų ar dar kokių

Testuys, Praktinė psich.

ryia ant ratų, iš kurios skrido maršai. Kas pusę minutės prie manęs prieidavo mulatai, negrai ar šiaip tam siaodžiai ir, ijdėmiai žiurėdami į akis, pu-

sbalsiu siūlydavo:

-Hašiš, hašiš, hašiš. Rasta, rasta, rasta...

Arba:

-Koka, koka, koka...

Jei atsakydavau "No, thank you", prekiautojai sekdavo iš paskos, aiškindami, kad jūs prekė ir geriausia, ir pigiausia, ir kad aš pats sau priešas, jei nenoriu iš jų pirkti. Jei nieko nesakes dūlindavau toliau, nigeris sekdavo tik kokius penkis metrus. Tik vėliau supratau, kad lengviausia atsikratyti jkyrių prekevių ištarus "I have no money". Tada pasidara įems visai neįdomus. Taigi, pusvalandži prasišlaistęs po stoties

Julius Narimaitis

Kaip mane atsisakė aptarnauti...

jus. Po gero pudienio vėl išlindei į centrinę gatvę ir, perėjęs į, patekau į tokį pat siauru gatvelių rajoną, tiki Amsterdamo dalis buvo išraižyta dar į kanalais. Be to, čia knibždėjo būriai valkati: vieni gérė, kitii rukė hašišę, treti traukė iš šukšlių dėžių picos likučius, vėl girdėjos šnabždesys "Haš, haš, haš...", ir viso to fone išdidžiai vaikštinėjo pavyzdinėti atrodantys užsienio turistai. Atradė, kad valkatos ir turtinėjosi vieni kitumis neegzistuoja. Jie gyveno savo gyvenimą, nesikišo į aukštėsnės ir žeme- snės kastos reikalus. Valkiojo-

nės niekam netrukdė ir jiems niekas netrukdė, tai buvo laisvi žmonės. Deja, kaip sakė O.Benderis, aš šioje gyvenimo sventėje buvau svetimas. Stebėjau viską, kas vyko aplink, kaip spektaklį. Vilkausiu mieliai žmonių kanalu krantinėmis, temo, prie namų žiebési raudoninių žibintų, ir staiga aš supratau, kad vaikštai toje Amsterdamo dalyje, kur gyvenimas prasideda nakti. O buvo tik dešimta valandos dieną...

Languose, panaišiuose į vitrinas, sėdėjo, stovėjo, šoko ir kitaip stengėsi atkrepti dėmesį pusnuogės moterys. Nustebau, bet visi škai nuogu nebuvovo - ieji jau be kelnaicių, tai su liemenuku ar bent su aukštais auliniais batais. Bet dauguma prostitucių uolai slėpė intymias kūno vietas - gal ir todėl, kad būsimieji klientai neišsigėstę. Mergytės buvo parinktos įvairiausios "apimties", o amžiaus skirtumas tarp jauniausios ir vyriausios, tikriausiai, buvo ne mažesnis kaip

penkiasdešimt metų. Visos iki vienos šypsojos, o sugavios kieno nors žvilgsni, tuo pat pradėdavo mojoti ir višai kviečti vidum. Po kelių minutių man kilo įtarimas, kad visos jos pamilo mane iš pirmo žvilgsnio. Pamiršęs apie pin-

gus, žengiau į pirmas pasitai- kiusias duris, dama įleido mane, džiaugsmingai šypsodamas, užtraukė užlaidą ir taip pat džiugiai pranešė:

-You know, my dear, fifty gilders.

Išsiėpęs pasakiau, kad penki a de- šimties gulde- nių neturi, ma- žiau irgi neturi. Po šito prisipažinimo damos veidas tapo panašus į plėta, ji atidė- duris ir moste- lėjo pirštu link išėjimo. Aha, pagalvojau, ta gorila su ko- stiumu, matyt, ne šiaip sau rū- kė prie durų. Kuo manda- giausiai atsi- sveikinai ir

išėjau, nuslydės savo pirmaja meile Amsterdame. Gatvėje būrys turistų garsiai žvengė, rodydami pirštais į 500 litų talpos statinę su moteriškais apa- tiniais rūbais ir milžiniškomis krūtimis, kuri savo ruožtu juo- kesi iš turistų. Kostiumuota gorila nekreipė dėmesio į niekā. Matyt, tyčiotis iš prostitucių buvo leidžiama. Bet stai, fotografuoti - ne. Pamatės vieno vaikino rankose fotoaparata,

aikštė, nueau tolyn centrine gatve ir, pasukęs į dešinę, patekau į siauru gatvelių labirintą. Kiekvieno namo pirmame aukštė buvo po parduotuvę, kurios prekiavo viskuo, ką tik buvo įmanoma įsivaizduoti. Užejau į parduotuvės kaip į muzie-

si daugybė girtų asmenų, kai kurie net arė nosim žemę ar staugė kiaukiais balsais. Nors iš pirmo žvilgsnio galėjo pasirodyti, kad tai tik išorinis parašumas. Čia niekas niekam nekiko į atlapus; nedaužė langų, bokalų ar snukių, šie žmo-

"istų" šou. Išklausęs informacijos, ką aš galu pamatyti tik už dešimt guldenų, taip pat maloniai atsakydavau, paaškinęs, kad skubu į kitą šou, mat, mano pomėgialai kitokie. Kam gi įžeidinėti žmones, pareiškiant, kad neturi pinigų? Tai įems nesuprantama. Tegu geriau laiko mane homoseksualistu.

Teismys kitame numerelyje.

Laiškai

Gerb. "AIDS kronikos" redakcija,

Nustebino tokis prokuratūros kruopštumas saugant seksualinių mažumų "nekaltybę"... Jaučiame, jog šiokis Jūsų redakcijos išspėjimas - tik - perdėtas rūpestis įstatymo raide. Ir jeigu kartais išties jie - užsimanyti Jūs patampyti po teismus- praneškite mums (Pacifistinėi Apsigynimo Lygai). Mes savo kūnų ir siela ginsime Jus...

Bet vis dėlto, teko girdėti nuomonų ir iš kai kurį kitų homoseksualų žmonių, jog tokie skelbimai, jų nuomone, esą nereikalingi. Nes jiems, neva, trukdo berniukų "medžioklėje" visi tokie pažinčių skelbimai...

Mūsų nuomone, tokie skelbimai tegul būna, nors ir nedaugelis juose tesikelbtų... O geriausia, kaip rašete Jūs -esprenčia apie tai patys skaitytojai...

PAL arbitras J.Rupšys

Gerb. Redakcija,

Aš pati esu homoseksualistė, taip pat ilgai ieškojau savo merginos. Buvau susiradusi. Deja... Deja... Nemokėjau išsaugoti tos meilės. Likau viena. Kitos nesiruošiu ieškoti nei per pažintį, nei per Jūsų laikraštį. Tuo labiau, kad dirbu komercinį darbą ir man nėra kada liūdėti arba ieškoti kitos. Tikiu, kad po metų dešimtmečio, ta mergina, viską blaivaičiai apgalvojusi, sugriž. O aš lauktu mokū. Taip pat labai Jūsų prašau, stenkite, kad leistų Jums spausdinti tokius žmonių skelbimus. Juk dabar Jūsų laikraštį perskaitė ir neradę homoseksualų žmonių pažinčių skyrelį ne vienas atsišveikina su savo gyvybe. Ar pagalvojo apie tai prokuratūros darbuotojai?

Su pagarba,
Rūta

Invalidų pažinčių skyrelis

Gerbiami skaitytojai, nuo šio laikraščio numerio pradedame spausdinti nelaimės ištiktu žmonių - invalidų - pažinčių skelbimus. Skyrelyje galės skelbtis žmonės, turintys išgimtus fizinius trūkumus, ar tiesiog nelaimingų atsitikimų metu tapę invalidais (netekę rankų, kojų, akli, kurti ir t.t.) žmonės.

Tikime, kad šis pažinčių skyrelis padės rasti savo laimę ir gyvenimo drągą ne vienam nelaimingam žmogui.

Pažinčių skelbimo sąlygos gan paprastos. Panorėjusieji skelbtis pažinčių skyrelyje atsiunčia mūsų redakcijai skelbimo tekstą, taip pat nepamirškite nurodyti savo tikslią pavardę, vardą ir adresą. Už šiuos skelbimus pinaigū mokėti nereikia!

Norintieji sužinoti pasiskelbusiojo asmens adresą atsiunčia į redakciją vokę su užrašytu savo namų adresu ir nurodo, kurio pasiskelbusiojo asmens adresą norėtų gauti. Šį adresą mes jums atsiušime į namus. Pinigų mokėti taip pat nereikia.

Na, o jei norite, galite pervesti bet kokį pinigų sumą į AIDS profilaktikos centro sąskaitą Nr.: 04121023 Soc. banko Vilnius m. Žirmūnų skyriuje.

TAIP! AŠ MYLIU VAIKINUS!

Homoseksualistai Sovietų Sąjungoje. Kas jie tokie? Tegul apie save jie papasakos patys. Kartu pateikiame Juristo, seksopatologo, istoriko ir psichiatro nuomones...

"Aš homoseksualistas. Man tridesimt metų. Valystėje viskas buvo daug paprasčiau: kaip ir daugelis pasauginių eš užsiimti įvairiu oranizmu. Bet aš metu aš matydavau konkretų vyrų įvairžį, sapnuodavau jų. Už tą neapkenčiai savęs, o užaugęs supratau, kad mes pasmerkti žmones..."

Trumpiai tariant, homoseksualizmas-lytinis iškrypimas. - pasaiko medicinos mokslių kandidatas J.Ždanovas. - Juo serga tiek vyrai, tiek moterys. Didž-

iausia problema - nėra bendros reiškinio priežascių atsiradimo teorijos. Homoseksualistais paprastai vadina tam tikra grupė žmonių, bet tai ne visai taip. Juolab kad ši grupė yra labai įvairi. Tikrieji homoseksualistai yra tie, kurie jaučiai potraukį tik savo lyties atstovams, o kita žmonių grupė santykiai ir su vyrais, ir su moterimis.

Tiesa, būna atvejų, kai tokį dvilypių gyvenimą salygoja ne vien fizioliginės, bet ir kitokios priežastys. Štai dar viena liūdnė išpäintis: "Kaip ir aš, daugelis veda į susilaikiai vaikų. Atrodyti, kad jie normaliai gyvena. Tačiau iš tikruju jie "vaidina": kaip ir vienems, jiems atrodo, kad sulaukęs atitinkamo amžiaus žmogus

turi sukurti šeimą, vien tam, kad niekas jo nekeičiusių apie vienatvę. Vargės mūsų žmonos! Vargės mūsų valkei - gimsta ne iš aistringo potraukio moteril, bet todėl, kad lytinio aktu galvoje sukaši romantiškos mintys apie vyrą..."

Daugelis galvoja, kad homoseksualinių - civilizacijos ligą, kad anksciau to nebuvu. Tai netiesai. Homoseksualizmas egzistuoja nuo seniausių laikų.

Gal pastaruoju metu padeugėjo homoseksualistų? Tačiau statistika rodo, kad jų skaičius maždaug pastovus. Tai leidžia daryti išvadą, jog homoseksualizmo atsiradimas yra glaudžiai susijęs su biologiniais mechanizmiais.

Prieita

išvedas, kad homoseksualistų tarp vyrių 2,5%, o tarp moterų 1,3%. Manoma, kad šie skaicių sumažinti, nes daugelis stipriai ši, jų nuomone, gėdingę polinkį. Yra duomenų, kad nors vieną homoseksualinį kontaktą turėjo 48% vyrių ir 37% moteryų.

Daugelio Europos šalių baudžiamuojuose kodeksuose juodu ant balto užrašyta, jog homoseksualiniai santykiai tarp pilnamečių, jei jie buvo atlikti abiemis pusėmis sutikus, yra nebaudžiamos. O Sovietų Sąjungos baudžiamajame kodekse yra straipsnis, kuriamo sakoma: vyrų lytiniai santykiai su vyru yra baudžiami išsvęs atėmimiui iki 5 metų. Analogiški straipsniai yra į sejunginių respublikų kodeksuose. Vis dėlto, moterys už tokius santykius nebaudžiamos!

- Ši problema turi dvi puses ir

sukelia dvejopus jausmus - pasitenkinimo ir nosaukudos-, kelbėteisės mokslių kandidatas A.Gorbūzas. - Pasitenkinimo todėl, kad pagaliau atkreiptas dėmesys į taijų vedinamajį nusikaltimą, kurio nėra (BK 121 str. I dalis). Tačiau skaudu dėl pačių teislininkų, kurie neužslims savo darbu. Šiaip ar tai, bet ką tik paminieta problema yra labiau jų kompetencijoje, negu žurnalistų ar medikų. Juk homoseksualizmas, sutarus abiemis susaugusiemis partneriams, nėra nusikaltimas, juočių bei neaišku, kuriai pusei raičių laikyti nukentėjusieja.

Parengė Z. Paliukėnaitė ir V. Petraškaitė

Pradžia 1 ps.

Lietuvos Respublika Sveikatos apsaugos įstatymas

Projektas

2.10. Gydytojas pokalbio su asmeniu, kuriam nustatytais ŽIV infekcūtumais, metu priklauso išaiškinti medicininius ir teisinius klausimus, susijusius su ŽIV infekcijos nešiojimu (taip pat higienos ir saugaus seksuose taisyklės), dispanserizacijos būtinumą.

2.11. Jei ŽIV infektuotas asmuo yra nepilnametis (iki 14 m. amžiaus), tai atlikusi testavimą gydytojo įstaiga priklauso šia informacijai, pranešti tévams ar gydytojams.

2.12. ŽIV infekcūtam asmeniui praeiant, gydytojas gali informuoti asmenis, kurios pacientas galėjo užkrėsti ŽIV, apie galimą ŽIV infekcūtumą. Šiuo atveju pacientas priklauso pateikti iudišiančius dokumentus, bei kitus duomenis. Toks paciento prasymas turi būti reiškiamai patvirtintas.

3. ŽIV infekcūtų asmenų gydymas ir dispanserizacija

3.1. ŽIV infekcūtų asmenų dispanserizacija ir gydymas yra savanoriški.

3.2. ŽIV infekcūtų asmenys yra dispanserizuojami, jiems teikiama medicininė pagalba specializuotoje gydymo - profilaktikos įstaigose.

DĖMESIO! Pasikeitė Šiaulių anoniminio AIDS pasitikrinimo kabineto adresas.

Dabar jis toks:

Šiauliai
Vilniaus 267,
telefonai:
vyrams - 28747,
moterims - 25517.
Darbo laikas - nuo 9 iki 20 val.

3.3. ŽIV infekcūtų asmenys gali būti dispanserizuojami ir gydomi anonimiškai arba ne. Dispanserizacijos ir gydymo būdai pasirenka pacientas. ŽIV infekcūtų asmenys, kurie dar neturi 14 m. amžiaus dispanserizuojami ir gydomi tik suteikti tévamus ar globėjams. Jiems netinkama anoniminė dispanserizacija bei gydymas. Anoniminės dispanserizacijos ir gydymo atveju galioja taisyklės, nurodytos šio įstatymo 2.8. straipsnyje.

3.4. Medicinos įstaigų darbuotojai, jei dėl jų kultės (farnybinio aplaidumo) asmuo užsikrėta ŽIV, atsako pagal Lietuvos Respublikos asmenų statusus.

4. ŽIV infekcūto asmenų pareigos

4.1. ŽIV infekcūtasis asmuo priklauso išaiškinti higienos ir saugaus seksuose taisyklės. Apie turimą infekciją jis priklauso pranešti savo seksualiniams partneriams. Lytikai santykiai su ištyntais partneriais jis gali išjei jame sajominęsi sutikus ir naudojantis prezervatyviais.

Už tyčinių asmenų užkrētimą ŽIV infekciją kaltas asmuo atsako pagal Lietuvos Respublikos BK.

4.2. ŽIV infekcūtasis asmuo negali būti donoras.

4.3. ŽIV infekcūtasis asmuo invazinės medicininės pagalbos atveju apie turimą infekciją priklauso informuoti gydytojų. Gydytojas, teikiantis invazinę medicininę pagalbą, neturi teisės šios informacijos išaiškinti į ligoninės kortelę. Gydytojas privalo saugoti ŽIV infekcūto asmenų informacijos konfidencialumą.

5. Informacijos apie ŽIV infekcūtosis asmenis registravimo ir skleidimo tvarka

5.1. Gydymo įstaiga, nustačiusi asmenių ŽIV infekcūtumą, aplie tai priklauso neprėisti SAM nustatyta tvarka nurodant: tyrimo data, asmenis lyti, spėjama (ar tikra) amžius, tyrimo metodus ir rezultatus bei gydytojo, konstatuojus asmenis ŽIV infekcūtumą, paverdė.

5.2. Specializuota gydymo-profilaktikos įstaiga, kauptama informaciją apie ŽIV infekcūtosis asmenis, nurodo tokius duomenis: 1) pavarčis ir varðo iniciatūra, giminės data, lyti, tautybė, gyvenamasis vieta (rajonas, miestas), kuriai socialinė kategorija asmuo priskiriama,

2) patologinius pokyčius,

3) numanoma užširkimo ŽIV infekcijos būda,

4) infekcūto asmenių būklę (gyvus ar miręs),

5) gydytojo, pateikus šią informaciją, paverdė.

Gydymo įstaiga mokslo ir mokestymo tikslais infekcūtam asmenių sutikus gali kaupti ir kitus duomenis, bet priklauso užtikrinti informacijos konfidencialumui.

5.3. Specializuota gydymo-profilaktikos arba kita gydymo įstaiga, pateikdama visuomenėi informaciją apie ŽIV infekcūtosis asmenis, priklauso užtikrinti informacijos konfidencialumą ir vadovautis šio įstatymo 5.2. straipsnyje nurodytais kriterijais.

Įstatymo projektą parengė S. Čaplinskas, T. Birmonienė, A. Trečiokas, L. Gasiliauskas, A. Lapinskaite.

I viešnamų - žengte marš!

Rusų gydytojai ne tik gydė savo pacientus, bet taip pat tyrinėjo moralines ir socialines problemas, kurios galėjo sukelti nervų bei kitas ligas.

XIV a. pab. gydytojų tyrinėjimo objektu tapo kariškių (ypač karinių mokyklų junkevių) lytinis susilaikymas.

Paaškėjo, kad pragmatiška vadovybė jau seniai bandė spręsti šią pikantišką problemą ir rado gana realią išeitę.

Vadovybė pasiekė, kad jų pavaldinių lytiniai aktai taptų "planingais, įteisintais, tvaragingais ir įstatymiskais" (P. Pilskis "Armija ir visuomenė", "Dievo pasaulis", Nr. 6. 1906 m.).

46-ajame "Rusijos gydytojo" numeryje 1903 metais išspausdintas 1890 m. vasario 18 d. įsakas N mokyklai, vaizdingai iliustruojančių šį sprendimą: "Kad apsaugotume junkevius nuo sifilio jiems lytiškai santykiaujant, nustatoma:

1. Junkevių lankymuisi aš išrinkau (pavadinimas) viešnamų ("dom terpiomis").

2. Lankymui skiriama šios dienos: pirmadienis, antradienis, ketvirtadienis.

3. Lankymui nustatoma būrio eilė, t.y. pav.: antradienį į viešnamų cina 1 eskadro 1 būrys, ketvirtadienį 2 eskadro 1 būrys, pirmadienį - 1 eskadro 2 būrys, antradienį 2 eskadro 2 būrys ir t.t. Bet tuo atveju, jei norinčių būryje per daug, vadas - unterkarininkas privalo sudaryti pavaldiniams eilę. Jei tame būryje norinčių bus mažiau, tai į viešnamų imamai junkeviai iš kito būrio.

4. Lankymosi dienomis, nuo 15 iki 17 val. mokyklas gydytojas patikrina viešnamio moteris, po to palieka viešnamyje budeti felcerij, kuris privalo sekti, kad:

a) po gydytojo patikrimento iki 19 val. vakaro niekas pašalinis nesinaudotų šių moterų paslaugomis;

b) junkeviai nesinaudotų nepatikrintų ar sergančių moterų paslaugomis;

c) patikrinti junkevių lytinis organus iki santykų su moterimis, neleisti santykiauti sergantiems junkeviams;

d) pasižylioti junkeviams po lytinio akto nedeliant apsilauti lytinis organus tam tikru, gydytojo paruoštu skyssiu. Kvartirmeisteriui reikiaria pasirūpinti, kad šioms kelionėms gydytojui būtų duodama karieta.

5. Kartu su gydytoju vyksta būrio unterkarininkas. Pasibaigus patikrimentiui jis grįžta į mokyklą ir reportuoja budinčiam karininkui, kad junkevių šiandien gali vykti į viešnamą, skaičiuojant, kad viena patikrinta moteris gali aptarnauti tris junkevius.

6. Gavęs šias žinias, budintis karininkas jasaka paruošti nurodyto skaičiaus junkevių būrių. Šio būrio viršininku turi būti unterkarininkas, kuris atsako už visą nustatytą taisyklių tvarką ir bendrą būrio tvarką.

7. Junkevių grupę, aprengta atostogų rūbais, asmeniškai išleidžia budintis karininkas.

Vykti į viešnamų būrys gali pavieniui, bet sugrupuoti turi visi kartu ir ne vėliau kaip 19.15 valako.

Budintis karininkas turi asmeniškai patikrinti visus junkevius ir išklausyti felcerio reportą.

8. Junkeviai negali lankyti kitų viešnamų, išskyrus nurodytajį, ir šiaip niekur kitur eiti. Už tai atsako būrio viršininkas.

9. Bet kokius nesusipratimus su moterimis viešnamyje turi išspręsti unterkarininkas, kuris sugrįžęs apie viską reportuoja budinčiam karininkui.

10. Susitarus su viešnamo šeimininke patikrimento metu iki 19 val. vakaro ir iki junkevių išejimo pašaliniai asmenys į viešnamų neleidžiami.

11. Mokesčiai už vizitą - 1 rub. 25 kap., už šiuos pinigus leidžiama santykiauti tik vieną kartą per pusvalandį.

12. Apskaitą junkeviai vedą patys. Tuo pat metu jie turi atsiminti, kad gedingesnės skolos, kaip viešnamyje, nebūna...

Padalinti

TESTAS

Seksualinės nuomonės ištyrimas

Atsakydami į šią klausimų seriją, jūs galėsite išsliaškinti savo požiūrį į žmogau seksualumą. Tereikia apibrūkti jums tinkantį atsakymą:

(1. Visiškai sutinku 2. Sutinku 3. Beveik sutinku 4. Nei sutinku, nei nesitinku 5. Beveik nesutinku 6. Nesutinku 7. Visiškai nesutinku.)

1. Aš manau, kad būtų labai malonu žūrėti atvirą pornografiją - 1 2 3 4 5 6 7.

2. Pornografija yra šlykiši, ir žmonės neturėtų stengtis ją kitaip apibūdinti - 2 3 4 5 6 7.

3. Maudytis nuogam su priešingos lyties atstovu būtų jaudinantis išgyvenimas - 1 2 3 4 5 6 7.

4. Masturbacija gali būti jaudinantis išgyvenimas - 1 2 3 4 5 6 7.

5. Jei aš sužinočiau, kad manę artimas draugas yra homoseksualistas, man mane erzintų - 1 2 3 4 5 6 7.

6. Jei žmonės galvotų, kad aš domiuosi burnos (oral sex) seksu, tai man varžytų - 1 2 3 4 5 6 7.

7. Dalyvauti grupiniame sekmė būtų malonu - 1 2 3 4 5 6 7.

8. Aš manau, kad mintys apie lytinį aktą yra jaudinančios - 1 2 3 4 5 6 7.

9. Pornografinis filmas mane seksualai jaudintų - 1 2 3 4 5 6 7.

10. Mintys, kad aš galu turėtų homoseksualų tendenciją, man nesukeltų jokių nerimo - 1 2 3 4 5 6 7.

11. Pojūtis, kad mane fiziskai traukia tos pačios lyties asmenys, manę neslegia - 1 2 3 4 5 6 7.

12. Beveik visa pornografija keilia pasišlykštėjimą - 1 2 3 4 5 6 7.

13. Aš sutrikčiau, jei pamatyčiau ką nors viešai apsinuoginant - 1 2 3 4 5 6 7.

14. Priešingos lyties šečioje striptizas mane nelabai jaudintų - 1 2 3 4 5 6 7.

15. Aš nepatirčiau malonumo žiurėdamas(-a) pornografinį filmą - 1 2 3 4 5 6 7.

16. Mintys apie tos pačios lyties, kaip ir aš, asmenų masturbavimąsi man sukelia pasišlykštėjimą - 1 2 3 4 5 6 7.

17. Mintis apie dalyvavimą lytiniam savykiavimam neįprastais būdais yra labai jaudinanti - 1 2 3 4 5 6 7.

18. Manipuliavimas savo lyties organais tikriausiai mane jaudintų - 1 2 3 4 6 7.

19. Aš nemégstu fantazuoti apie seksą - 1 2 3 4 5 6 7.

20. Manę nedomina akiavaidžių pornografija - 1 2 3 4 5 6 7.

21. Mintis apie ilgalaičius lytinis savykius su daugiau nei vienu lytinį partneriu man nesukelia pasišlykštėjimo - 1 2 3 4 5 6 7.

TESTO REZULTATAI

Susumuokite 2, 5, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20 teiginių rezultatus. Iš gauto sumos atimkite 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 21 teiginių sumą. Prie šio skirtum pridėkite 67 - gausite savo rezultata.

Rezultatas gali būti nuo 0 iki 126. Šio testo autoriai teigia, kad rezultatai, artin 126, rodo, kad jūsų požiūris į žmogaus seksualumą yra labai teigiamas, iš rezultatai artimi 0 rodo savykinai neigiamo požiūri. Rezultatai artimi vidurkiui, byloja, kad jūsų požiūris į savykaty mišrus (White, Fisher, Byrne, Kingma, 1977,

Dažniausiai meži ir dideli skaičiai slėpia keletą skirtingų skirtumų: žmonės, surink mežai baly, yra kilę iš šeimų, kuriose seksas neaptarinėjamas, ir dauguma jų lanko bažnyčią. Atvirkščiai, tie, kas surenka daug baly, yra kilę iš šeimų, kuriose seksas yra dažniau aptarinėjamas, ir jie turi daugiau likivedybinių partinių.

Redaktorius Artūras Butkevičius

RADIOCENTRAS -
tai ne tik
skonis,
saikas,
solidumas,
bet ir naujausios žinių apie
AIDS!

"RadioCentre" laido girdimos visoje Lietuvoje 271 m. banga ir UTB: darbo dienomis - nuo 8 iki 14 val., savaitgaliais - nuo 11 iki 17 val.

Muzikinius sveikinimus, skelbimus bei reklamą galite užsakyti Vilniuje, Gedimino pr. 14, 2 kab., arba paštu. Visa informacija - telefonu: 226118.

"RadioCentre" redakcijos adresas: Vilnius, Centrinis paštas, a/d 1792.

Na, o kiekvieną šeštadienį "RADIOCENTRE" - naujausios ir įdomiausios žinios ne tik apie AIDS, bet ir apie tai, kas rašoma "AIDS kronikoje"!